

ABSTRAKT

Předložená diplomová práce se zabývá mezisložkovou úrovní integrace ve výuce předmětu český jazyk a literatur, tedy propojováním jazykové výchovy, komunikačně-slohové a také výchovy literární. Z hlediska uměleckých textů, jež jsou obsahem literární složky, se práce soustředí na texty básnické. Cílem je obhájit nenahraditelnost poezie v životě člověka, a tudíž i její místo v základním vzdělávání. Na podkladě odborné literatury shledává práce důležitost poezie nejen v jejím specifickém užívání jazykových prostředků, jejichž percepce mj. rozvíjí logické uvažování o jazyce a poskytuje umělecký zážitek, ale také v působení právě této formy umění na emocionální stránku osobnosti. Poezie tímto působením může žákovi pomoci reflektovat své emoce, lépe porozumět sobě samému a v konečném důsledku se snáze vyznat i ve světě kolem sebe. Druhým vytyčeným cílem je přispět k diskuzím o změně v současnosti velmi dezintegrované výuky ČJL. Práce představuje integrovaný přístup ve výuce ČJL – inspirovaný koncepcí integrovaného pojetí výuky slovenského jazyka a literatury pro primární vzdělávání. Vzhledem k tomu, že složky předmětu jsou ze své podstaty velmi provázané, spatřuje práce přínosy tohoto přístupu zejména v tom, že jejich propojováním ve výuce je možné žáky vést k přirozenému poznávání a osvojování mateřského jazyka v jeho komplexnosti. Zatímco práce prosazuje úplné sjednocení složky jazykové a komunikačně-slohové, složce literární ponechává pro její zakotvenost v umění určitou autonomii; specifičnosti její integrace pak věnuje zvláštní pozornost. Oba stanovené cíle se následně snoubí v identifikaci potenciálu básnických textů právě pro integrovaně pojatou výuku. V závěru představuje práce dva detailně popsání návrhy hodin, které jsou syntézou a aplikací stanovených teoretických východisek. Realizované a zreflektované návrhy prokázaly, že je možné v rámci jedné vyučovací hodiny nenásilně a funkčně integrovat všechny tři složky ČJL a že žáci, pokud jsou k tomu vedeni, přirozeně propojují a využívají své poznatky i dovednosti ze všech tří složek předmětu.